

Прес-служба Посольства України в Канаді
Press Office of the Embassy of Ukraine in Canada
Division de la Presse d'Ambassade d'Ukraine au Canada

11 березня 2011 року
№12

**13 березня - День вшанування пам'яті
жертв Куренівської катастрофи**

У перші весняні дні цього року українці віддають шану жертвам Куренівської катастрофи – жахливої трагедії, що сталася 50 років тому у місті Києві.

Трагічні події, що отримали назву Куренівська трагедія, відбулися у Києві 13 березня 1961 року, коли потужний селевий потік з Бабиного Яру крізь прорвану дамбу затопив один із столичних мікрорайонів - Куренівку - і викликав численні жертви.

Тривалий час причини та наслідки трагедії замовчувалися радянською владою. І лише після здобуття незалежності України ми відкриваємо цю трагічну сторінку нашої історії, читаємо спогади свідків.

Як вважають фахівці, головною передумовою виникнення аварії стало ухвалення у 1950 році виконкомом Київської міськради рішення заповнити Бабин Яр відходами виробництва Петровських цегляних заводів, розташованих поблизу. Непридатні для цегельного виробництва земляні породи змішувалися з водою й у вигляді пульпи по трубах відводилися у відроги Бабиного Яру. Всього за 10 років у такий спосіб до відрогів Яру було наміто понад 4 мільйони кубічних метрів ґрунту. Загальна площа намиву склала близько одного квадратного кілометра. Шар намиву сягав 30 метрів.

Намив виконувався на висоті від 40 до 60 метрів над рівнем великого промислового та житлового району Києва — Куренівки — але замість бетонної дамби було споруджено земляну, яка не відповідала ані проекту, ані нормам безпеки. Пропускна спроможність протиповеневого стоку складала лише 0,5 куб. м за секунду, що було недостатньо для виключення можливості аварії.

11 – 12 березня 1961 року через дамбу почали переливатися струмки води, однак заходів для термінового зміцнення дамби чи евакуації людей з небезпечної зони вжито не було. О 9.20 13 березня дамбу прорвало, і маса рідкої пульпи ринула вниз. Початкова висота валу сягала 14 метрів, а швидкість — 5 метрів за секунду. О 9.30 пульпа дісталася Куренівки та залила площу близько 30 гектарів. В районі вулиці Фрунзе висота валу зменшилась вдвічі. Поступово розріджена пульпа ставала твердою, мов каміння. Вже в такому вигляді висота цієї маси місцями досягла трьох метрів.

Потік перевертав і відносив автомобілі, автобуси, трамваї, валив стовпи електричних мереж, рвав дроти. Один із автобусів зіткнувся з вантажівкою і запалав. Пульпою було практично повністю знищено трамвайне депо імені Красіна, кілька десятків його працівників загинули.

Куренівська катастрофа знищила 22 приватні одноповерхові будинки, 5 двоповерхових, 12 одноповерхових будинків державного фонду, два гуртожитки.

Влада довгий час приховувала і применшувала масштаби та наслідки аварії. Інформація про куренівські події піддавалася жорсткій цензурі, багатьох загиблих ховали на різних кладовищах у Києві та за його межами, вказуючи у документах та в написах на могилах різні дати та причини смерті. Частина тіл так і залишилася не знайденою у товщі затверділої пульпи. У повідомленні урядової комісії про розслідування причин аварії було вказано: "В районі аварії загинуло 145 чоловік". Зараз точну кількість жертв катастрофи встановити практично неможливо. За оцінками київського історика Олександра Анісімова, вона складає 1,5 тис. осіб.

Після катастрофи у відрогах Бабиного Яру ще залишалось понад три мільйони кубічних метрів пульпи. За наказом спеціальної комісії, вода, що зібралася у відрогах через трубовід, яким надходила до Бабиного Яру пульпа, вже у зворотньому напрямку відкачувалась до кар'єрів цегельних заводів, а потім потрапляла до річки Сирець.

У той же час в Яру проектувалися та будувалися нові захисні споруди, зокрема, капітальна бетонна дамба. Частина пульпи, що затопила Куренівку, вже у затверділому стані поверталася самоскидами назад, використовувалася для засипки Яру. Було споруджено нову капітальну дамбу 172 метри завдовжки і 25 метрів заввишки, тобто таку, яку передбачав первісний проект початку 50-х років. На гребені дамби висадили молоді тополі.

Згодом через заповнену частину яру було прокладено дорогу з Сирця на Куренівку (частина нинішньої вулиці Олени Теліги), влаштовано парк.

У березні 2006 року, до 45-ї річниці катастрофи, у парку відпочинку, створеному на місці Бабиного Яру, було відкрито пам'ятник загиблим у вигляді двох кам'яних плит і дзвону між ними. Крім того, біля входу до колишнього трамвайного депо ім. Красіна (нині - Подільське депо) встановлено пам'ятник загиблим працівникам підприємства. У музеї депо є експозиція з фотографіями та іншими матеріалами про Куренівську катастрофу.

Пам'ятник загиблим внаслідок Куренівської трагедії, відкритий у березні 2006 року.

– 30 –

За додатковою інформацією звертатися:

Олена Захарова
Посольство України в Канаді
Тел.: (+1-613) 230-2961 дод. 105
press@ukremb.ca; <http://www.ukremb.ca>

Увага!

Ознайомитися з даним повідомленням Ви можете в мережі на веб-сайті Посольства України в Канаді за цим посиланням: <http://www.ukremb.ca/canada/ua/publication/content/51638.htm>